

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ევროპული სწავლების სამკუთხედი

Triangle Effect of European Studies at schools

TEESS

ევროკავშირის Erasmus+ პროგრამების მხარდაჭერით

ჟან მონე პროექტების ფარგლებში - 611026-EPP-1-2019-1-GEEPPJMO-PROJECT

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ევროპული სწავლების სამკუთხედი

**Triangle Effect of European Studies at schools
(TEESS)**

**ევროკავშირთან ასოცირების პროცესები
საქართველოში**

ევროპული სწავლების სამკუთხედი - Triangle Effect of European Studies at schools” (TEESS)

პროექტის შესახებ ინფორმაცია იხილეთ:

- www.cu.edu.ge
- FB: Triangle Effect of European Studies at Schools
- კონკურსში მონაწილეობისათვის - „მე დავინახე ევროპა საქართველოში“ მოგვმართეთ teess@cu.edu.ge

ევროკავშირთან ასოცირების პროცესები საქართველოში

- ევროპა. ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება
- ასოცირების შეთანხმება - საქართველოს ეროვნული პოლიტიკისა და საქართველოს მოქალაქეთა კეთილდღეობის ინსტრუმენტი
- საქართველოსა და ევროკავშირის თანამშრომლობა კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სფეროში
- გურანდა ჭელიძე
- ეკატერინე ქარდავა
- ზურაბ ბრაგვაძე

ნაწილი I

ევროპისა და ევროკავშირის ისტორიის
შესახებ

ტრენინგის მიზანი და ამოცანები

მიზანია უნივერსიტეტის გარეთ პირების ცნობიერების ამაღლება ევროპული ინტეგრაციის შესახებ, ევროპული სწავლების საუნივერსიტეტო გამოცდილების მიტანა დევნილებითა და ეთნიკური უმცირესობებითა დასახლებული რეგიონების სკოლების მოსწავლეთა და მასწავლებელთათვის, მათი ოჯახებისათვის;

ცოდნის გავრცელება ევროპული ფასეულობების, ევროკავშირის შექმნის, ევროკავშირის გაფართოებისა და საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობების შესახებ ასოცირების შეთანხმების ხელმოწერამდე.

ამოცანებია:

- საერთაშორისო თანამშრომლობისა და რეგიონალური ინტეგრაციის აუცილებლობის შესახებ მსმენელთა ცნობიერების ამაღლება;
- ევროპული ფასეულობების, ევროკავშირის მიზნების შესახებ.
- ცოდნის გაღრმავება ევროკავშირის უმთავრესი შეთანხმებების შესახებ, რაც განაპირობებს მის შესახებ მწიფოებრივ და განსაკუთრებულ ხასიათს.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ტერმინი - „ევროპელი“ – „ევროპული“

- გამოიყენება ევროკავშირის მოქალაქეობის კონტექსტში.
- ევროპა აღარ არის მხოლოდ გეოგრაფია, ევროპა იდეაცაა.
- ევროკავშირი არც კონტინენტია და არც ტრადიციული ერი სახელმწიფო.
- სინამდვილეში, ის აღარ არის მხოლოდ ეკონომიკური ალიანსი.
- იგი ევროპულ ფასეულობებზე დაფუძნებული სახელმწიფოების კავშირია და ეს ფასეულობები პოლიტიკური და სამართლებრივი ხასიათისაა.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროკავშირის დევიზი

- „ერთიანობა მრავალფეროვნებაშია“ (*In varietate Concordia*)
- გვაძლევს თანაარსებობისა და თანამშრომლობის შესაძლებლობას ევროპული ცხოვრების წესის გარანტად აღიარებულ ფასეულობაზე დაფუძნებული გამოცდილებით.
- როცა ყველას შეუძლია აღიმალლოს ხმა, მიიღოს მონაწილეობა მრავალფეროვანი საზოგადოების მართვაში, არ ეშინოდეს შესაძლო შედეგების თუ მათი მოქმედება არ ზღუდავს სხვა მოქალაქეების უფლებებსა და თავისუფლებებს.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროკავშირის მიზნები

- ევროპული ფასეულობებისა და საკუთარი მოქალაქეების კეთილდღეობის განვითარების ხელშეწყობა;
- მშვიდობის, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების უზრუნველყოფა;

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროკავშირის მიზნები

- საზოგადოების მდგრადი განვითარების გაძლიერება დაბალანსებული ეკონომიკური ზრდითა და ფასების სტაბილურობით, მაღალკონკურენტული საბაზრო ეკონომიკით, სრული დასაქმებითა და სოციალური პროგრესით, გარემოს დაცვით;
- ბრძოლა სოციალური იზოლაციასა და დისკრიმინაციის ნებისმიერი გამოვლინების წინააღმდეგ;

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროკავშირის მიზნები

- სამეცნიერო–ტექნიკური პროგრესის ხელშეწყობა;
- ევროკავშირის ქვეყნებს შორის ეკონომიკური, სოციალური, ტერიტორიული ერთიანობისა და სოლიდარობის ხელშეწყობა, შიდა ბაზრის ჩამოყალიბება საბაჟო საზღვრების გარეშე;

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროკავშირის მიზნები

- მდიდარი კულტურული და ლინგვისტური მრავალფეროვნების პატივისცემა;
- ერთიანი ვალუტით ეკონომიკური და სავალუტო კავშირის განვითარება და ერთმანეთის (ქვეყნების) გაძლიერება.

ევროკავშირთან ასოცირების პროცესები საქართველოში

ევროპული ფასეულობები

- ინტეგრაცია
- მოთმინება
- სამართლიანობა
- სოლიდარობა
- არა დისკრიმინაციას
- ადამიანის ღირსება
- დემოკრატია
- თავისუფლება
- თანასწორობა
- თანასწორობა
- კანონის უზენაესობა
- ადამიანის უფლებები

ევროპა

ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- ევროპული ინტეგრაციის ფუნდამენტურ საფუძველი ევროპის ხალხთა სოციო-კულტურული სიახლოვეა.
- სხვადასხვა ხალხებისათვის ევროპა იყო ერთიანი ცენტრი, საიდანაც მსოფლიოში ვრცელდებოდა ევროპული ღირებულებები.
- 1945 წელს, მეორე მსოფლიო ომის უმძიმესმა შედეგებმა დაანახა მსოფლიო საზოგადოებას, რომ ევროპის დანგრეული და ინფრასტრუქტურულად ჩამოშლილი ეკონომიკის აღდგენა მხოლოდ სახელმწიფოთა თანამშრომლობით იყო შესაძლებელი.
- ეს კი მომავალში თავიდან აგვაცილებდა ქვეყნებს შორის დაპირისპირებების წარმოქმნის საშიშროებასა და ახალ ომებს.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- ევროინტეგრაციის ათვლის წერტილად 1950 წლის 9 მაისს მიიჩნევენ;
- ფრანგი პოლიტიკოსის **ჟან მონეს** მიერ წამოაყენებული წინადადება ოფიციალურად გააჟღერა საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა **რობერ შუმანმა**;
- საქმე ეხებოდა დასავლეთ ევროპის ქვანახშირისა და ფოლადის ინდუსტრიების გაერთიანებას;
- ჟან მონეს ინიციატივის თანახმად, ისტორიული მეტოქეები – საფრანგეთი და გერმანია უნდა გაერთიანებულიყვნენ სხვა ევროპულ ქვეყნებთან იმ მიზნით, რომ დამოუკიდებლად აღარ დაემუშავებინათ ქვანახშირი და ფოლადი.

ევროპა

ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- ჟან მონეს ეს წინადადება ეფუძნებოდა მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ ნებისმიერ ქვეყანას ომის საწარმოებლად სჭირდებოდა ფოლადი, რომლისგანაც მზადდებოდა საბრძოლო მასალა და ქვანახშირი – ქარხნებისა და რკინიგზის ენერჯით მოსამარაგებლად;
- უმნიშვნელოვანესი რესურსების წარმოებისა და რეალიზაციის დაქვემდებარება საერთო ზეეროვნული ორგანოსთვის („უმაღლესი მთავრობისთვის“), მოემსახურებოდა უმთავრეს მიზანს – უზრუნველყოფდა გერმანიისა და საფრანგეთის მშვიდობიან თანაცხოვრებას;

ევროპა

ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- 1951 წელს შეიქმნა „ევროპის ქვანახშირისა და ფოლადის გაერთიანება“ - საფრანგეთის, გერმანიის, ბელგიის, იტალიის, ლუქსემბურგისა და ნიდერლანდების შემადგენლობით.
- 1957 წელს ხელი მოაწერეს მთელი ეკონომიკური სისტემის დაახლოების ხელშეკრულებას. „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ შექმნით ევროპის საერთო ბაზარი გაერთიანებაში შემავალ ქვეყნებს გაუადვილებდა თანამშრომლობას ვაჭრობის სფეროში.

ევროპა

ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- საერთო ბაზრის შექმნით უქმდებოდა სასაზღვრო შემოწმებები და საბაჟო მოსაკრებელი;
- უნდა მოხსნილიყო ყველა შეზღუდვა *საქონლის, მუშა-ხელის, მომსახურებისა და კაპიტალის თავისუფალი გადაადგილების* თვალსაზრისით;
- შეიქმნა ეროვნული მთავრობების წარმომადგენლების ორგანო – მინისტრთა საბჭო. გაფართოვდა ადრე შექმნილი საპარამენტო ასამბლეა და მართლმსაჯულების სასამართლო;

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- საერთო ბაზრის შექმნიდან ცოტა ხნის შემდეგ „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ მოსახლეობამ საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება შეიგრძნო;
- „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანების“ ქვეყნები ერთად ზრუნავდნენ ევროპაში არსებული სხვადასხვა პრობლემის მოგვარებაზე.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

კეთილდღეობამ და პროგრესმა განაპირობა გაერთიანების შემადგენლობაში კიდევ სხვა ქვეყნების გაწევრიანებაც.

- **1973** - დიდი ბრიტანეთი, დანია და ირლანდია;
- **1981** - საბერძნეთი;
- **1986** - პორტუგალია და ესპანეთი;
- **1995** - ავსტრია, ფინეთი და შვედეთი;
- **2004** - ესტონეთი, ლიეტუვა, ლატვია, პოლონეთი, სლოვაკეთი, სლოვენია, უნგრეთი და ჩეხეთის რესპუბლიკა;
- **2007** წელს რუმინეთი და ბულგარეთი;
- **2013** წელს ხორვატია.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- დაიწყო ევროპულ ფასეულობებთან სხვა სახელმწიფოების დაახლოების პროცესი;
- დახმარება რთული რეგიონებისათვის;
- დახმარება ღარიბი ქვეყნებისათვის;
- ახალი სამუშაო ადგილების შექმნაზე ზრუნვა;
- გარემოს დაცვითი პრობლემების მოგვარება;
- ევროპაში არსებული საერთო პრობლემების მოგვარება;
- ევროპის კავშირში მცხოვრებ ადამიანს აქვს უფლება იცხოვროს, ისწავლოს ან იმუშაოს მისთვის სასურველ წევრ–სახელმწიფოში.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- ევროკავშირში წევრმა–სახელმწიფოებმა გააღრმავეს ბაზრის ერთიანობა.
- თანმიმდევრულად გაუქმდა საქონლის, მომსახურების, მუშა–ხელისა და კაპიტალის თავისუფალი გადაადგილების შემაფერხებელი ბარიერები.
- დღეს სახელმწიფოთა შორის გადაადგილება ისევე თავისუფალია, როგორც თავად ქვეყნებს შიგნით.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

- ამიტომ ევროკავშირის ბაზარს დღეს უკვე არა საერთო ბაზრის, არამედ შიდა ბაზრის სახელით მოიხსენიებენ. 1993 წლიდან „ევროპის ეკონომიკური გაერთიანება“ ჩაანაცვლა „ევროპის კავშირმა“, რადგან ის ეკონომიკური და პოლიტიკური კავშირია.
- ქვეყნები თანამშრომლობენ მართლწესრიგის დაცვის, უსაფრთხოებისა და საგარეო ურთიერთობების საკითხებში. თანდათანობით დაიხვეწა კავშირის სტრუქტურა, გადაწყვეტილებების მიღების წესები და პროცედურები.

ევროპა

ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

1993 წლიდან ევროკავშირში გაწევრიანებისათვის სახელმწიფოებმა უნდა დააკმაყოფილონ ე.წ. კოპენჰაგენის კრიტერიუმები:

- **პოლიტიკური** – ქვეყნებს აქვთ სტაბილური ინსტიტუტები, რომლებიც დემოკრატიაზე, კანონის უზენაესობასა და ადამიანის უფლებებზე, უმცირესობების პატივისცემაზე აგებენ პასუხს;
- **ეკონომიკური** – ქვეყნებში ფუნქციონირებს საბაზრო ეკონომიკა და შეუძლიათ გაუმკლავდნენ საბაზრო ეკონომიკისათვის დამახასიათებელ კონკურენტულ გარემოსა და სხვა გამოწვევებს.
- **სამართლებრივი** – ქვეყნებისათვის მისაღებია ევროკავშირში დაწესებული კანონები და სამართლებრივი პრაქტიკა.

გეოგრაფიული - ნებისმიერ ევროპულ ქვეყანას შეუძლია განაცხადოს ევროკავშირის წევრობის სურვილი, თუ იგი პატივს სცემს ევროკავშირის დემოკრატიულ ფასეულობებს.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

საქართველო–ევროკავშირის ურთიერთობების მოკლე ქრონოლოგია:

- ევროკავშირთან ჩვენი ქვეყნის ურთიერთობები იწყება 1992 წლიდან ევროკავშირის ტექნიკური დახმარების პროგრამით – TACIS.
- 1996 წლის 22 აპრილს, ლუქსემბურგში ევროკავშირსა და საქართველოს შორის დაიდო პირველი საერთაშორისო ხელშეკრულება „პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმება“ (PCA);
- საქართველოსა და ევროკავშირს შორის არსებული უამრავ ქრონოლოგიურ ნიშნულს შორის აღსანიშნავია *ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP)* და *აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა (EaP)*,

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

საქართველო–ევროკავშირის ურთიერთობების მოკლე ქრონოლოგია:

- 2004 წელს საქართველო გახდა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ბენეფიციარი.
- 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის დროს, ევროპული კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების დახმარებითა და ჩარევით შესაძლებელი გახდა საომარი მოქმედებებისა და ოკუპაციის გეოგრაფიული გაფართოების შეჩერება.
- 2009 წელს საქართველო გახდა ევროპული კავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივის მონაწილე (აზერბაიჯანთან, ბელარუსთან, მოლდოვასთან, სომხეთთან და უკრაინასთან ერთად).

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

საქართველო–ევროკავშირის ურთიერთობების მოკლე ქრონოლოგია:

- 2014 წელს ხელი მოეწერა ასოცირების შეთანხმებას (AA). ამიერიდან, საქართველოსა და ევროპულ კავშირს შორის მყარდება პოლიტიკური ასოცირება და იწყება ღრმა და ყოველისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის (DCFTA) ჩამოყალიბებისადმი მიმართული მოქმედებები.
- 2017 წელს ევროკავშირმა საქართველოს მოქალაქეებს მისცა შესაძლებლობა უვიზოდ შევიდნენ და თავისუფლად გადაადგილდნენ შენგენის ზონაში.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP)

- 2004 წელს შემუშავდა გაფართოებულ ევროპასა და ახალ მეზობლებს შორის ახალი გამყოფი ხაზების თავიდან აცილებისა და სტაბილურობის, უსაფრთხოებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფის მიზნით.
- ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ერთ-ერთი საბაზისო პრინციპია დაეხმაროს მეზობელ ქვეყნებს შიდა რეფორმების განხორციელებაში თანასწორი თანამშრომლობისათვის.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP)

- ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა წარმოადგენს გაფართოების ალტერნატივას და აწესებს პრივილეგიურებულ ურთიერთობას ევროკავშირის მეზობელი ქვეყნებისათვის.
- თანამშრომლობა ეფუძნება საერთო ფასეულობებზე ურთიერთვალდებულებების აღებას შემდეგ სფეროებში: *კანონის უზენაესობა, კარგი მმართველობა, უმცირესობათა უფლებები, კარგი სამეზობლო ურთიერთობები, საბაზრო ეკონომიკის პრინციპები და მდგრადი განვითარება.*

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP)

- სამეზობლო პოლიტიკის ფარგლებში 2007 წლიდან ამოქმედდა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ინსტრუმენტი (ENPI) – ფინანსური ინსტრუმენტი სამეზობლო პოლიტიკის კონკრეტული ფინანსური აქტივობებით მხარდაჭერისათვის.
- 2007 წელს, ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ინსტრუმენტის ფარგლებში საქართველოსთვის 24 მილიონი ევრო გამოიყო სამოქმედო გეგმის პრიორიტეტული სფეროების რეფორმირებისათვის.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP)

- 2011 წლიდან ამოქმედდა ახალი ევროპის სამეზობლო ინსტრუმენტი (ENI – European Neighborhood Instrument) ევროკავშირის საზღვრებიდან აღმოსავლეთით და სამხრეთით მდებარე 16 პარტნიორ ქვეყანას აღმოუჩენდა დახმარებას 2014–2020 წლებში.
- აღნიშნული ინსტრუმენტი საქართველოში 2015 წლიდან ამოქმედდა.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

აღმოსავლეთ პარტნიორობა (EaP)

- „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ (Eastern Partnership - EaP) ინიციატივა, როგორც ევროკავშირის აღმოსავლეთ მეზობელ ქვეყნებთან (აზერბაიჯანი, ბელარუსი, მოლდოვა, საქართველო, სომხეთი, უკრაინა) თანამშრომლობის ახალი ფორმატი ძალაში შევიდა 2009 წლიდან.
- „აღმოსავლეთ პარტნიორობამ“ ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის გზით, ხელი შეუწყო პარტნიორი ქვეყნების, მათ შორის საქართველოს, ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესის გაღრმავებას, საერთო ფასეულობების გავრცელებას, რეგიონში უსაფრთხოების გაძლიერებასა და ეკონომიკურ განვითარებას.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

აღმოსავლეთ პარტნიორობა (EaP)

ევროკომისიის მიერ, „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ განხორციელების მიზნით გამოიყო მილიონობით ევრო კონკრეტული თანამშრომლობის განხორციელებისათვის ოთხ პლატფორმაზე:

I პლატფორმა - დემოკრატია, კარგი მმართველობა და სტაბილურობა;

II პლატფორმა – ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა;

III პლატფორმა – ენერგოუსაფრთხოება;

IV პლატფორმა – ხალხთა შორის კონტაქტები.

ევროპა ევროკავშირის შექმნა და გაფართოება

აღმოსავლეთ პარტნიორობა (EaP)

- საქართველომ წარმატებით დაძლია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ფარგლებში დასახული მიზნები, რაც შემდგომში ფართოდ აისახა ასოცირების შეთანხმებისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო სივრცის შესახებ ხელშეკრულების პრაქტიკულ რეალიზაციაში.
- 2018 წელს ეროვნულ დემოკრატიული ინსტიტუტის NDI-ის კვლევის თანახმად, საქართველოში გამოკითხული მოსახლეობის დამოკიდებულება ევროკავშირისადმი.
- 83% თვლის, რომ მისაღებია საქართველოს ევროკავშირის წევრობა.
- ევროპული პოლიტიკა იძლევა ისეთი პოლიტიკისა და მმართველობის ჩამოყალიბების შესაძლებლობას, რომელიც უფრო მეტად არის მორგებული მოსახლეობის საჭიროებებს.

გმადლობთ
ყურადღებებისათვის!

შეკითხვები

?